

Čeprav se besedilo začne z obsežnejšim teoretičnim uvodom, se zdi, da je prepletanje konkretnih pripovedi, komentarjev in skokov v teorijo tudi v empiričnem delu zelo posrečen način pripovedi, ki bralcu nudi občutek celovitosti in povezanosti zapisanega. Že izbor teme, oziroma omejitev na tip mestne najemniške hiše in njenih stanovalcev, pa tudi ugotovitve v besedilu, napeljujejo na misel, da je tip hiše, torej oblika njegovih arhitekturnih elementov tista, ki do neke mere opredeljuje način življenja in razmerja med stanovalci.

Jerneja Ferlež

Urbani izziv 11, 2000, št. 2: Drugačno bivanje (ur. Ivan Stanič). Ljubljana: Urbanistični inštitut Republike Slovenije, 2000. 156 str., ilustr., Summary.

Urbani izziv je periodična publikacija Urbanističnega inštituta Republike Slovenije. Dve številki letno predstavljata poglede urbanistov, arhitektov, krajinskih arhitektov, geografov in drugih strokovnjakov na sodobno urbanistično problematiko, ki jo v grobem nakazujejo že naslovi posameznih števil: Prenova – grajeno okolje (2001), Prenova mesta – odprti prostor (2001), Urbane mreže (2000), Varnost in bivanje (1999), Mestni načrt (1999), Urbanizacija in varstvo (1998), Infrastruktura (1998), Orodja podobe (1997), Pogledi na prostor (1997), Mala mesta (1994) ...

V nadaljevanju bo podrobneje predstavljena druga številka enajstega letnika z naslovom *Drugačno bivanje*, katere tematika se »zaradi postmodernih in informacijskih družbenih spreminjanj ter kompleksnosti in večplastnosti prostorskih možnosti, tipov, vzrokov in posledic« posveča »prepletanju in prekrivanju raznovrstnih, praviloma konfliktnih konceptov bivanja, v istem prostoru in času« (str. 1).

Osrednji del prinaša šest prispevkov, ki govorijo o spremembah bivanja po informacijski revoluciji, o trajnostno usmerjenih urbanih skupnostih, montažnih hišah in podzemnih prostorih. Uvodni prispevek Andreja Guliča in Sergeje Praper *Slovenija – informacijska družba?* predstavlja razmišljanja iz raziskave o vplivih sodobne informacijsko-komunikacijske infrastrukture na prostorski razvoj Slovenije (str. 3–7). Vpliv slednje na življenje in delo, ki počasi spreminja urbane sisteme v e-urbane sisteme, pa opisuje članek Franca J. Zakrajška, Jurija Stareta, Vlaste Vodeb in Petre Zakrajšek *E-urbani sistemi* (str. 8–15). Posledice informacijske revolucije, tako napovedi in ugibanja kot dejanske težnje, ki se odsevajo v družbi, okolju in spremembah v kulturi, pa predstavlja tudi prispevek Vesne Petrešin *Izzivi mestu po informacijski revoluciji* (str. 16–19). Pod vplivom informacijskih in komunikacijskih tehnologij in kot odgovor na urbano krizo velikih mest v različnih delih sveta nastajajo nove oblike trajnostno usmerjenih naselij, o čemer govori članek Mojce Sašek - Divjak *Nove oblike bivanja – trajnostno usmerjene urbane skupnosti* (str. 20–26). S problematiko trajnostnega prometa nas seznanja prispevek Pravni ukrepi za doseganje trajnostnega prometa v evropskih mestih Aljaža Plevnika (str. 27–34). Tomaž Novljan v članku *Podzemni prostor / kibernetiki prostor* razmišlja o podzemnem delu mesta, od katerega je nadzemni del funkcionalno vse bolj odvisen (str. 44–50).

Najbližje tradicionalnemu etnološkemu zanimanju za stavbarstvo pa je gotovo prispevek *žive Deu Vidna podoba* montažnih hiš in nove usmeritve v urbanem in arhitek-

turnem razvoju naselij (str. 35–43). Uvodoma avtorica predstavi novo oblikovane grajene strukture, ki so navadno postavljene razpršeno, likovno degradirane, neprilagojene lokalnim razmeram in pomanjkljivo komunalno opremljene, tako na podeželju kot v mestih. Potrebne bi bile korenite spremembe v arhitekurnem oblikovanju montažnih hiš, ki so sestavni del sodobne gradnje in niso prilagojene raznovrstnim danostim slovenskega prostora in obstoječim grajenim strukturam. Kot izhodišče za sanacijo pokaže avtorica na v preteklosti razvito graditeljsko kulturo, ki je skladna tudi s sodobnimi načeli trajnostnega razvoja podeželja.

Osrednji del tematsko dopolnjujejo prispevki iz rubrike Razmišljanja. Richard Sendi predstavlja zasebni najemni stanovanjski sektor v Sloveniji, ki kljub stanovanjskim reformam ostaja popolnoma zanemarjen (str. 51–60). Viktor Pust v prispevku Stanovanjska gradnja v Sloveniji navaja aktualna razvojn vprašanja na področju stanovanjske gradnje in ponazori možno reševanje z natečajnim primerom urejanja primestnega naselja Sneberje (str. 60–67). Igor Seljak v članku študentski domovi – humani način bivanja študentov opozarja na potrebo po graditvi novih bivalnih zmogljivosti za študente in po uveljavitvi novih bivalnih standardov (str. 68–72). Sveža iskanja možnosti bivanja, izhajajoča iz sodobnih premikov v razumevanju razmerij med človekom in njegovim okoljem, nam v prispevku Mesto kot vrt, vrt kot mesto predstavi Tadeja Zupančič Strojani (str. 72–78). Ulico kot polifunkcionalni prostor, ki mora zadovoljevati zahteve okolja, pa analizirata Karel Schmeidler in Gabriel Kopáček (str. 78–82).

Sledi rubrika odzivi, kjer se prispevki nanašajo na problematiko urbanih omrežij, ki je bila izpostavljena v prejšnji številki Urbanega izziva. Andrej Pogačnik predstavi glavne usmeritve prostorskega razvoja Slovenije in splošna načela Evropske unije, ki so za Slovenijo sprejemljiva, s tem »da je potrebno bolj poudariti mrežo mest, sistem varovanih naravnih območij, konkurenčnost nasproti bližnjim tujim urbanim središčem, pritegniti transportne tokove, iskati tržne niše v kmetijstvu in proizvodnji ter ohranjati identiteto Slovenskih mest in krajin« (str. 83–90). Večpomenskost pojma regije (združba lokalnih skupnosti v nacionalni državi, povezuje skupin držav ali subnacionalnih entitet na nadnacionalni ravni, povezuje geografsko homogenih območij, povezuje območij s podobnimi težavami v problemsko ali interesno regijo, planska regija, konceptualna regija in združbe regij) poudarja v članku Nekaj misli o regiji Manca Plazar Mlakar (str. 91–94). O sodobnem prostorskem planiranju in njegovih nalogah ter o potrebi po regionalnem prostorskem planiranju, ki jo narekuje krajinska pestrost, piše direktor Urada RS za prostorsko planiranje Jože Novak (str. 94–95). Z modeliranjem sistema prostorskega planiranja z metodami modeliranja poslovnih in informacijskih sistemov pa nas v razdelku Metode in tehnike seznanja Boštjan Cotič (str. 100–105).

Rubrika Spomini prinaša poročila iz letne konference JHU-IUFA (John Hopkins University - International Urban Fellows Association), organizacije, ki se je razvila iz mednarodnega znanstvenega sodelovanja Urbanističnega inštituta Slovenije v okvirih nekdanjega ameriško-jugoslovanskega projekta študije regionalnega in urbanističnega planiranja. Poročilo izpod peresa ustanovitelja Vladimira Braca Mušiča dopolnjuje spis njegovega dolgotrajnega sodelavca Jacka S. Fisherja *Shadows of our Past* (str. 95–99). Prav na koncu so še recenzije, poročila z različnih konferenc, predavanj, srečanj in kongresov ter informacije o novostih v knjižnici Urbanističnega inštituta.

Špela Ledinek Lozej